

**Utlåtande 2003:123 RIV (Dnr 323-225/2002)**

## **Införande av demokrati- och retorikkurs inom gymnasieprogram**

**Motion av Patricio Rodriguez (v) (2002:2)**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Utbildningsnämnden uppmanas att undersöka om det är någon av gymnasieskolorna som är intresserade av att starta en demokrati- och retorikkurs.
2. Motion 2002:2 av Patricio Rodriguez (v) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

**Föredragande borgarrådet Erik Nilsson** anför följande.

### *Motionens innehåll*

Patricio Rodriguez (v) har i motion 2002:2, *bilaga*, föreslagit att kommunfullmäktige skall utreda möjligheten att inom gymnasieskolan inrätta en kurs om demokrati och retorik.

### *Remisser*

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden.

Utbildningsnämnden anser att det finns lokala kurser inom svenska och samhällskunskap som anknyter till motionärens förslag. Nämnden finner inget behov att idag vidta några ytterligare åtgärder med anledning av motionen.

### *Mina synpunkter*

Det finns idag ett antal lokala kurser inom svenska med inriktning på retorik som elever kan välja. Inom samhällskunskap finns också kurser med inriktning på demokrati. Det finns dock inga kurser i gymnasieskolans program som kopplar ihop demokrati och retorik i en och samma kurs. Jag tror att det skulle kunna finnas intresse från eleverna att läsa en sådan kurs. Denna kurs skulle i så fall bli en lokal kurs som utbildningsförvaltningen beviljar.

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. därutöver anför följande.

Skolorna följer de läroplaner som fastställs av Skolverket. Utöver detta är skolorna självstyrande, varken utbildningsnämnden eller kommunstyrelsen ska gå in och styra i den undervisning som skolan och den enskilde läraren planerar och genomför.

Inom ramen för gymnasieskolans nationella program och inom ämnet svenska finns det i dag möjligheter för eleverna att välja ett antal lokala kurser med inriktning på retorik. Målet för dessa kurser är bland annat att eleven ska bli medveten om retorikens betydelse i det politiska livet och i samhällsdebatten. I kurserna ingår både teoretiska och praktiska moment. På samma sätt kan eleverna inom ämnet samhällskunskap välja lokala kurser med målet att ge eleverna en djupare förståelse av det värde som ett demokratiskt styrelsesätt ger jämfört med alla andra kända styrelsesätt. I dessa kurser ska eleverna tillägna sig kunskap om demokratiska principer och förståelse för den demokratiska processen. Det finns därför i dag inget behov av att instifta ytterligare kurser.

I sammanhanget kan det vara intressant att notera att vänsterpartiet har motsatt sig en informationskampanj i skolan om kommunismens brott mot mänskligheten. Ingenting skulle tillnärmelsevis gynna det demokratiska samhället så mycket som att elevernas kunskaper om nazismens och kommunismens brott stärks.

**Kommunstyrelsen** delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Utbildningsnämnden uppmanas att undersöka om det är någon av gymnasieskolorna som är intresserade av att starta en demokrati- och retorikkurs.

2. Motion 2002:2 av Patricio Rodriguez (v) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 22 oktober 2003

På kommunstyrelsens vägnar:  
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

*Anette Otteborn*

**Reservation** anfördes av *Kristina Axén Olin, Mikael Söderlund och Rolf Könberg* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

## ÄRENDET

Patricio Rodriguez (v) har i motion 2002:2, bilaga, föreslagit att kommunfullmäktige skall utreda möjligheten att inom gymnasieskolan inrätta en kurs om demokrati och retorik.

## REMISSER

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden.

**Utbildningsnämnden** beslöt den 25 april 2002 att godkänna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

*Reservation* anfördes av *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Vi reserverar oss mot nämndens beslut så vi yrkade att nämnden skulle besluta

1. ärendet återremitteras
2. samt att därutöver anförda följande.

I det svaret som förvaltning ger hänvisas till de möjligheter som finns att inom ramen för nationella program och ämnet svenska välja ett antal lokala kurser om retorik samt inom ämnet samhällskunskap välja lokala kurser om demokrati. Det är positivt, däremot vore det intressant att veta var och i vilken omfattningen dessa kurser ges i Stockholms stad. En sådan inventering skulle ge ett bättre underlag för motionens fortsatta behandling.

Motionären menade att utvidga kunskapen om den representativa demokratin, med hjälp att den nuvarande forskning som finns inom IDEA. Det vore bra att i kurser som handlar om "mänskliga rättigheter och "elevdemokrati" ta tillvara denna forskningsfakta. Av förvaltningens svar kan man utläsa att det inte finns någon kurs som arbetar ämnesöverskridande. Retorik är inte med automatik en del av ämnet svenska och demokrati är inte med automatik en del av ämnet samhällskunskap.

*Särskilt uttalande* gjordes av *Marie Egnell* (mp) enligt följande.

Att lära sig hur demokratin fungerar och vilka möjligheter man som medborgare har att påverka i en demokrati måste vara kunskap som ges till alla, inte enbart till de som väljer att läsa en speciell kurs.

Motionen ger anledning att än en gång fundera över vilka ämnen som ska vara kärnämnen.

**Utbildningsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Skolorna följer de läroplaner som fastställts av Skolverket. Utöver detta går ej Utbildningsförvaltningen in och styr i den undervisning som skolan och den enskilde läraren planerar och genomför.

Inom ramen för gymnasieskolans nationella program och inom ämnet svenska finns det idag möjligheter för elever att välja ett antal lokala kurser med inriktning på retorik. Som exempel kan nämnas "Speech och retorik", "Svenska –retorik" och "Praktisk retorik". Mål för dessa kurser är bl a att eleven ska bli medveten om retorikens betydelse i det politiska livet och i samhällsdebatten. I kurserna ingår både teoretiska och praktiska moment.

På samma sätt kan eleverna inom ämnet samhällskunskap välja lokala kurser såsom ämnet "Mänskliga rättigheter" och "Elevdemokrati". Målen för dessa kurser är utformade enligt följande: att "få en djupare förståelse av det värde som ett demokratiskt styrelsesätt ger jämfört med alla andra kända styrelsesätt och därigenom bekämpa totalitära rörelser av de mest skilda slag" och att "tillägna sig kunskaper om demokratiska principer, förståelse för olika inslag i den demokratiska processen och kunna omsätta kunskaperna i praktisk handling framför allt i skolans värld." Utformningen av de lokala kurserna beviljas av Utbildningsförvaltningen.

Förvaltningen finner inget behov att idag vidta några ytterligare åtgärder med anledningen av motionen.



## KOMMUNFULLMÄKTIGE

### Motioner

2002:2

2002:2

#### **Motion av Patricio Rodríguez (v) om införande av Demokrati- och retorikkurs inom gymnasieprogram**

Bland ungdomar finns en misstro mot det sätt som politik utövas av de etablerade. Samtidigt finns de ett snabbt växande intresse bland många ungdomar för att delta i politiken.

Deltagande i Stockholms ungdomsparlament speglar det genuina engagemang som finns inom den nya generationen för att säga sin mening och formulera sig i skriftliga förslag för att förbättra sin situation. Nu är det dags att gå vidare med en gymnasiekurs som förmedlar hur man engagerar sig, hur den svenska demokratin fungerar och hur man arbetar.

I det tillstånd som världen befinner sig i, där olika former av fundamentalismer får fotfäste, är det också oerhört viktigt att våra gymnasiestudenter får lära sig mera om de historiska perspektiven, om hur demokratin har utvecklats och kampen för att återupprätta den i de länder där maktavarna har försökt underkiva den. I Sveriges huvudstad Stockholm finns IDEA (den internationella demokratis institut) huvudsäte som skulle kunna vara mycket behjälpligt för att ta del av den mest aktuella forskningen på detta område. Viktigt är att lära ut retorik (läran om talekonst), i en värld där ordet och sättet att framföra det har en betydelse för att kunna påverka samhällsutvecklingen. Retoriken figurerar som ett ämne i gymnasieutbildningar inom den anglosaxiska världen.

Kurser om demokrati och retorik kan säkert passa in i någon av gymnasieskolornas profil och kan ges av enstaka gymnasieskolor. Kursen kan också utformas av utbildningsförvaltningen och sedan erbjudas alla gymnasieskolor. För att underlätta för den eller de skolor som vill införa en demokratikurs bör stöd lämnas av staden.

Jag föreslår kommunfullmäktige besluta

att utreda möjligheten att inom gymnasieskolan inrätta en kurs om demokrati och retorik i enlighet med motionen.

Stockholm den 21 januari 2002

*Patricio Rodríguez*